

1839 (2023-2024) – Nr. 4
ingediend op 6 februari 2024 (2023-2024)

Amendementen

voorgesteld na indiening van het verslag

op het ontwerp van decreet

tot wijziging
van het decreet van 16 januari 2004
op de begraafplaatsen en de lijkbezorging,
het decreet van 12 juli 2013
houdende toekenning van subsidies voor gebouwen
van de eredienst, gebouwen voor de openbare
uitoefening van de niet-confessionele morele
dienstverlening en crematoria
en het decreet van 22 december 2017
over het lokaal bestuur

Documenten in het dossier:

- 1839** (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- Nr. 2: Amendementen
- Nr. 3: Verslag namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering

AMENDEMENT Nr. 11

**voorgesteld door Katrien Schryvers, Paul Van Miert, Bart Tommelein,
Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate
na indiening van het verslag**

Artikel 7

Punt 1° vervangen door wat volgt:

"1° in het tweede lid wordt tussen de zinsnede "de asbestemming," en de woorden "het ritueel" de zinsnede "de bijbegraving, bijzetting van de urne van de eerder overleden echtgenoot of persoon met wie een feitelijk gezin gevormd werd of de gezamenlijke uitstrooiing van de as van beide overledenen" ingevoegd, en worden tussen de zinsnede "uitvaartplechtigheid," en de woorden "evenals over de gemeente" de woorden "het schenken van het stoffelijk overschot aan de wetenschap" ingevoegd;"

VERANTWOORDING

Met het voorliggende amendement wordt de mogelijkheid gecreëerd dat de langstlevende partner in de laatste wilsbeschikking ook kan opnemen dat de as van de eerder overleden echtgenoot of persoon met wie hij of zij een feitelijk gezin vormde, samen met hem of haar begraven, bijgezet of uitgestrooid wordt. Dat zal enkel mogelijk zijn in zoverre de eerder overleden echtgenoot of persoon die met de overledene een feitelijk gezin vormde, zich daartoe niet uitdrukkelijk heeft verzet in zijn laatste wilsbeschikking.

Dit voorstel vergt een aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) van 24 februari 2004 tot vaststelling van de wijzen van lijkbezorging, de asbestemming en de rituelen van de levensbeschouwing voor de uitvaartplechtigheid die kunnen worden opgenomen in de schriftelijke kennisgeving van de laatste wilsbeschikking die aan de ambtenaar van de burgerlijke stand kan worden overgemaakt. De wens tot het samen begraven, bijzetten of uitstrooien van de as van overleden echtgenoten of partners zal slechts uitvoering kunnen krijgen als de gemeenteraad die mogelijkheid effectief heeft opgenomen in het gemeentelijk reglement en de burgemeester toestemming heeft verleend tot opgraving van de urne van de eerder overleden echtgenoot of persoon met wie de overledene een feitelijk gezin vormde.

Daarnaast herneemt het voorliggende amendement de nieuwe mogelijkheid om in de wilsbeschikking op te nemen dat men zijn stoffelijk overschot schenkt aan de wetenschap.

AMENDEMENT Nr. 12

**voorgesteld door Katrien Schryvers, Paul Van Miert, Bart Tommelein,
Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate
na indiening van het verslag**

Artikel 10

In de voorgestelde tekst van artikel 24 een paragraaf 1/1 invoegen, die luidt als volgt:

"§1/1. Onverminderd artikel 4, tweede lid, kan de gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijk samenwerkingsverband bij reglement toestaan dat de urne met de as van de eerder overleden echtgenoot of persoon die met de overledene een feitelijk gezin vormde, wanneer de overledene dit in zijn laatste wilsbeschikking heeft bepaald of bij gebrek daaraan op gezamenlijk schriftelijk verzoek van alle bloed- en aanverwanten van de eerste graad:

- 1° samen met de overledene in de doodskist kan worden geplaatst en begraven of samen met de doodskist wordt begraven;*
- 2° samen met de in een lijkwade gehulde overledene kan worden begraven;*
- 3° samen met de urne van de overledene in een urnenveld kan worden begraven;*
- 4° samen met de urne van de overledene in het columbarium kan worden geplaatst.*

Het reglement, vermeld in het eerste lid, kan ook bepalen dat de as van de eerder overleden echtgenoot of persoon met wie de overledene een feitelijk gezin vormde, samen met de as van de overledene op de strooiweide wordt uitgestrooid.

Wanneer de eerder overleden echtgenoot of persoon die met de overledene een feitelijk gezin vormde zich daar in zijn wilsbeschikking tegen verzet heeft, is bijzetting of bijbegrafing als bedoeld in het eerste lid of gezamenlijke uitstrooiing als bedoeld in het tweede lid, verboden.

De samen met de overledene begraven of bijgezette urne volgt de bestemming van de kist of van de urne van de laatst overledene bij opgraving van laatstgenoemde.”.

VERANTWOORDING

Met de aanpassingen die de voorbije jaren aan het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging werden aangebracht, werd steeds getracht om maximaal de laatste wensen van de overledene te respecteren. Partners die een aanzienlijk deel van hun leven samen hebben doorgebracht, hebben evenwel vaak ook de wens om samen, op dezelfde plaats, een laatste rustplaats te vinden. Heel wat mensen nemen daar tijdens hun leven ook reeds samen een beslissing over en beslissen bijvoorbeeld om samen in een grafkelder of een urnenkelder begraven te worden. Bij het overlijden van een van de partners worden daartoe dan de nodige voorzieningen getroffen en wordt een graf- of urnenkelder geplaatst waarin plaats is voor twee doodskisten of twee urnen. Niet in elke gemeente of op elke begraafplaats bestaat evenwel de mogelijkheid om een concessie te nemen waarin een bijzetting mogelijk is, evenmin maakt iedereen de keuze voor een concessie. In bepaalde gevallen groeit ook pas later bij de overlevende partner het besef dat men toch liever een laatste rustplaats zou vinden, samen met de eerder overleden partner.

Momenteel voorziet de regelgeving evenwel nog niet uitdrukkelijk in de mogelijkheid om de as van een eerder overleden partner mee te laten begraven in een (niet-geconcedeerd) graf of urnenveld of te laten bijzetten in een (niet-geconcedeerd) columbarium of de as van beide overledenen samen uit te strooien. Dat neemt niet weg dat de gemeenteraad op basis van lokale autonomie nu al kan voorzien in die mogelijkheid. Met deze bepaling blijft de lokale autonomie met andere woorden behouden: de gemeenteraad kan beslissen om deze mogelijkheid uitdrukkelijk op te nemen in een reglement en daartoe de verdere modaliteiten te bepalen. Echtgenoten of partners zullen dus, ook buiten het geval van concessies, samen een laatste rustplaats kunnen krijgen.

Er geldt wel een instemmingsvereiste. De overledene dient zijn wens daartoe te hebben bepaald in zijn laatste wilsbeschikking. Bij gebrek aan een laatste wilsbeschikking is het gezamenlijk schriftelijk verzoek van alle bloed- en aanverwanten van de eerste graad vereist. De eerder overleden echtgenoot of persoon met wie de overledene een feitelijk gezin vormde, mag zich bovendien in zijn laatste wilsbeschikking niet uitdrukkelijk verzet hebben tegen het gezamenlijk begraven, bijzetten of uitstrooien.

Het samen kunnen begraven, bijzetten of uitstrooien van de as van de eerder overleden echtgenoot of partner met wie de overledene een feitelijk gezin vormde, vereist eerst een opgraving van de reeds begraven of bijgezette urne. Artikel 4, tweede lid, van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging bepaalt dat de Vlaamse Regering de nadere regels bepaalt inzake opgravingen. Het komt de burgemeester toe om toestemming te verlenen tot opgraving. Hij kan dit enkel doen om ernstige redenen (artikel 8, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) van 14 mei 2004 tot organisatie, inrichting en beheer van begraafplaatsen en crematoria). Deze verplichte tussenkomst van de burgemeester blijft behouden. Het is immers aangewezen dat de burgemeester blijft waken over de rust van de begraafplaats. Dat neemt niet weg dat de bijzetting, bijbegrafing of samenuitstrooiing als bedoeld in paragraaf 1/1, te beschouwen zijn als een ernstige reden die een opgraving rechtvaardigt.

Om de lokale besturen bij het opstellen van die reglementen te ondersteunen, zullen er modelreglementen uitgewerkt en ter beschikking gesteld worden.

AMENDEMENT Nr. 13

**voorgesteld door Stephanie D'Hose, Paul Van Miert, Katrien Schryvers, Kris Van Dijck, Brecht Warnez en Nadia Sminate
na indiening van het verslag**

Artikel 10/1 (nieuw)

Een artikel 10/1 invoegen, dat luidt als volgt:

"Art. 10/1. *Er wordt een nieuw artikel 24ter ingevoegd, dat luidt als volgt:*

"Art. 24ter. De gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijk samenwerkingsverband kan bij reglement toestaan dat de urne met as van een of meerdere al overleden gezelschapsdieren:

- 1° samen met de overledene in de doodskist worden geplaatst en begraven;*
- 2° samen met de in een lijkwade gehulde overledene wordt begraven;*
- 3° samen met de urne van de overledene in het urnenveld wordt begraven;*
- 4° samen met de urne van de overledene in het columbarium wordt geplaatst.*

Met het gezelschapsdier, vermeld in het eerste lid, wordt elk dier dat tam is en traditioneel in huis voor gezelschap of voor emotionele steun gehouden wordt, bedoeld.

Voor de toepassing van de mogelijkheden, vermeld in het eerste lid, moet de urne met as van het gecremeerde gezelschapsdier of van de gecremeerde gezelschapsdieren biologisch niet-afbreekbaar zijn. De urne met as van het gecremeerde gezelschapsdier of van de gecremeerde gezelschapsdieren mag nooit de plaats innemen van een urne van een overleden persoon.

De as van het gecremeerde gezelschapsdier of van de gecremeerde gezelschapsdieren volgt de bestemming van de kist of van de urne van de overleden eigenaar bij opgraving van laatstgenoemde. Bij opgraving dient de as van gezelschapsdieren gescheiden te worden van de menselijke resten. Het is niet toegelaten dat de as van het overleden gezelschapsdier wordt uitgestrooid op de strooiweide van de (inter)gemeentelijke begraafplaats.

De gemeenteraad bepaalt in het reglement, vermeld in het eerste lid, de verdere modaliteiten.

De mogelijkheid voor de gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijk samenwerkingsverband om bij reglement toe te staan de urne met as van een of meerdere al overleden gezelschapsdieren te begraven of in een columbarium te plaatsen, zoals omschreven in het eerste lid, ontstaat slechts op voorwaarde dat de gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijk samenwerkingsverband ook bij reglement heeft toegestaan dat de urne met as van de eerder overleden echtgenoot of persoon waarmee de overledene een feitelijk gezin vormde, mee kan worden begraven of bijgeplaatst in een columbarium, zoals voorzien in artikel 24, §1bis.".

VERANTWOORDING

Met het tekstvoorstel wordt het mogelijk gemaakt dat de as van een of meerdere reeds overleden en gecremeerde gezelschapsdieren samen met de (as van de) overleden eigenaar begraven of bijgezet wordt op de begraafplaats. Met een gezelschapsdier wordt bedoeld een dier dat tam is en traditioneel in huis wordt gehouden (bijvoorbeeld een hond of een kat). Het komt evenwel aan de gemeenteraad of het bevoegde orgaan van het intergemeentelijk samenwerkingsverband toe om daartoe het initiatief te nemen, namelijk door die begraafing of bijzetting op te nemen in het reglement op de begraafplaats(en). In dat reglement kunnen dan ook de verdere modaliteiten worden geregeld, zoals de toegelaten afmetingen van de asurne. Teneinde de lokale besturen bij het opstellen van die reglementen te ondersteunen, zullen er modelreglementen uitgewerkt en ter beschikking gesteld worden.

De dood van het gezelschapsdier of van de gezelschapsdieren moet al eerder hebben plaatsgevonden. Het is niet toegelaten dat de urne met dierlijke as achteraf nog wordt begraven of bijgezet in het graf, de urnenkelder of het columbarium van de overleden eigenaar. Het kan ook niet de bedoeling zijn dat het dier wordt geëuthanaseerd om zo de as van het dier te kunnen begraven of bewaren met het lichaam of de as van het overleden baasje.

Het kan gaan om as van een of meerdere overleden en gecremeerde gezelschapsdieren. De as van die dieren wordt dan verzameld in één asurne. In de praktijk zal het wegens de beperkte capaciteit van een urne vaak gaan om een symbolisch gedeelte van de as.

De drempel om de as van een of meerdere overleden gezelschapsdieren mee te nemen in het graf of de urnenkelder van de overleden eigenaar of bij te zetten in het columbarium van de overleden eigenaar, wordt bewust laag gehouden. Het volstaat dat de nabestaanden de as van het overleden gezelschapsdier of de overleden gezelschapsdieren meegeven aan de begrafenisondernemer. De wens van de overledene dient niet te worden aangetoond.

De urne met de as van het overleden gezelschapsdier of van de overleden gezelschapsdieren kan nooit de plaats innemen van de urne met de as van een overleden persoon. Dat principe houdt in dat als er na het plaatsen van een urne met dierlijke as geen plaats meer is voor de urne van een andere begunstigde of rechthebbende in een grafkelder, een urnenveld of een columbarium, de urne met dierlijk as moet worden verwijderd ten gunste van de urne van die overleden persoon.

De urne met de as van het gecremeerde gezelschapsdier of van de gecremeerde gezelschapsdieren dient altijd de bestemming van de kist of van de urne van de overleden eigenaar bij opgraving van laatstgenoemde te volgen. Dat betekent dat als het graf van de overledene wordt verwijderd na het verstrijken van de concessie- of bewaartermijn van het graf, ook de urne met de as van het gezelschapsdier of de gezelschapsdieren moet worden verwijderd. Hetzelfde geldt bij een bijzetting en de begraafing in (respectievelijk) een columbarium en urnenveld.

Het is niet mogelijk de as van (gezelschaps)dieren uit te strooien op de strooiweide van de (inter)gemeentelijke begraafplaats. Dat verbod houdt rekening met het gedeelte van de bevolking dat zich moeilijk kan verzoenen met de gedachte dat de as van (gezelschaps)dieren aanwezig is op de strooiweide. Om dezelfde reden moet de urne met de as van het gecremeerde gezelschapsdier of van de gecremeerde gezelschapsdieren biologisch niet-afbreekbaar zijn.

Het spreekt voor zich dat het maatschappelijk niet te verantwoorden valt dat bijzetting of bijbegraafing van eerder overleden gezelschapsdieren kan worden toegestaan en dit niet mogelijk wordt gemaakt door dezelfde gemeenteraad of door eenzelfde intergemeentelijk samenwerkingsverband voor bijzetting of bijbegraafing van eerder overleden partners.

■